

HAKUILMOITUS

4.2.2025

VN/2893/2025

VN/2893/2025-STM-1

Valtionavustus hepatiitti C:n eliminointiin

Haun kuvaus

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ilmoittaa haettavaksi valtionavustusta kehittämistyöhön hepatiitti C:n (HCV) eliminointiin vuodelle 2025. Avustus on tarkoitettu erityisesti matalan kynnyksen palveluissa toteutettaviin toimiin, kuten korkeassa hepatiitti C -tartuntariskissä olevien tavoittamiseen, tartuntojen ennaltaehkäisyyn, hepatiitti C -testaukseen sekä muihin hepatiitti C -hoitoa varten tehtäviin tutkimuksiin. Tällä mahdollistetaan koko hoitoketjun toteutuminen matalan kynnyksen palveluissa, mikä parantaa merkittävästi hoidon saavutettavuutta.

Avustusta voivat hakea hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä. Avustukset kohdistetaan ensisijaisesti alueille, joissa hepatiitti C:n ilmaantuvuus- ja esiintyvyys on korkea ja pistämällä huumeita käyttävien henkilöiden määrä on suuri. Lisäksi arvioidaan, miten kohderyhmän tavoittaminen, ennaltaehkäisy, testaus sekä hoitoketjun kehittäminen toteutetaan.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on osoitettu rahoitusta C-hepatiitin eliminointiin vuoteen 2027 mennessä tähtäävään ohjelmaan. Valtionavustuksilla on tarkoitus käynnistää määräaikainen kehittämishanke, jossa kehitetään C-hepatiitin jäljittämiseen, tunnistamiseen ja eliminointiin tähtääviä uusia toimintamalleja, jotka täydentäisivät vankiterveydenhuollon, hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän lakisääteisiä tartuntatautien torjuntatehtäviä sekä velvoitteita, mutta olisivat lakisääteisistä tehtävistä erillisiä. Lisäksi Suomi on sitoutunut Maailman terveysjärjestön (WHO) globaaliin tavoitteeseen eliminoida hepatiitti C kansanterveysongelmana vuoteen 2030 mennessä. Eliminaation tavoitteena on vähentää merkittävästi hepatiitti C-infektion aiheuttamaa sairastavuutta ja kuolemia ja niistä aiheutuvia kustannuksia sekä uusia tartuntoja. STM valvoo ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) koordinoi avustuskokonaisuutta.

Hakuaika alkaa 4.2.2025 ja päättyy 4.3.2025 klo 16:15.

Hakemukset arvioidaan yhteistyössä THL:n kanssa, ja STM tekee päätökset THL:n avustuksella.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Haussa jaettavat varat

Haettavissa olevan valtionavustuksen määrä on yhteensä 2 miljoonaa euroa. Avustus on käytettävissä 1.1.2025–30.6.2027 välisenä aikana. Ennen valtionavustuspäätöstä syntyneet kustannukset voivat liittyä vain hankehakemuksen valmisteluun.

Määrärahat myönnetään vuoden 2024 valtion talousarvion momentilta 33.60.31 Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen (smr 3v.)

Avustus myönnetään täysimääräisenä eli omarahoitussosuutta ei vaadita. Hyvinvointialueiden tulee sitoutua hepatiitti C -kantajien hoitoon ja vastaamaan hoitokustannuksista, mukaan lukien lääkkeet.

Tavoitteet

1) Ehkäistä uusia hepatiitti C -tartuntoja

Hepatiitti C-tartuntojen ehkäisy edellyttää ennaltaehkäisyä, testauksen ja hoidon saavutettavuuden parantamista ja uusien toimintatapojen kehittämistä. Toimet tulee kohdistaa riskiryhmille, erityisesti aktiivisesti huumeita pistämällä käyttäville.

2) Vähentää hepatiitti C:n aiheuttamia terveyshaittoja ja kuolemia

Hepatiitti C:n aiheuttamien terveyshaittojen ja kuolemien vähentäminen edellyttää hoidon saavutettavuuden parantamista, hoitoon pääsyn nopeuttamista ja hoitoketjun yksinkertaistamista esimerkiksi mahdollistamalla hoitopolun toteutuminen kokonaisuudessaan riskiryhmille suunnatuissa palveluissa, kuten terveysneuvontapisteissä.

3) Pienentää hepatiitti C-infektion aiheuttamia terveydenhuollon kustannuksia

Hepatiitti C-infektion aiheuttamia terveydenhuollon kustannuksia voidaan pienentää panostamalla varhaiseen tunnistamiseen ja hoitoon. Tämä vähentää myöhempien, kalliiden komplikaatioiden hoitotarvetta ja ehkäisee uusia tartuntoja.

4) Tukea WHO:n tavoitetta eliminoida hepatiitti C kansanterveysongelmana vuoteen 2030 mennessä

WHO:n tavoitteen tukeminen edellyttää laaja-alaisia toimia, jotka kattavat kaikki tartunnan saaneet sekä tähtäävät hepatiitti C -tartuntojen vähentämiseen ja hoidon piiriin pääsevien määrän kasvattamiseen.

Avustuksen myöntöperusteet

Avustukseen sovelletaan seuraavia säädöksiä: valtionavustuslaki (688/2001), hallintolaki (434/2003).

Yleiset edellytykset avustuksen myöntämiselle

Valtionavustusta voidaan myöntää valtion talousarvion tai talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston varojen puitteissa, jos:

- 1) tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä;
- 2) valtionavustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta;
- 3) valtionavustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisenä valtionavustuksen hakijan saama muu julkinen tuki sekä valtionavustuksen kohteena olevan hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen; sekä

- 4) valtionavustuksen myöntämisen ei arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Jos valtionavustusta voidaan käyttää palkkakustannuksiin, avustus voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä, jos:

- 1) valtionavustuksen hakija tai tämän rikoslain (39/1889) 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua rikoksesta valtionavustuksen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana;
- 2) valtionavustuksen hakija tai tämän rikoslain 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen ulkomaalaislain (301/2004) 186 §:ssä tarkoitettua rikoksesta valtionavustuksen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana; tai
- 3) valtionavustuksen hakijalle on lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu valtionavustuksen myöntövuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana.

(14.12.2018/1113)

Valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.

Mihin käyttötarkoituksiin avustusta voidaan myöntää

Avustus on tarkoitettu kehittämistoimenpiteisiin ja sellaisten uusien toimintamallien käyttöönottoon, jotka edistävät hepatiitti C:n eliminointia erityisesti pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa. Keskeisiä toimenpiteitä ovat kohderyhmän tavoittaminen, tartuntojen ennaltaehkäisy, tartuntojen diagnosointi ja hoitoon ohjaaminen.

Avustuksella voidaan hankkia tai vuokrata tarvittavia laitteita, välineitä ja testejä sekä palkata henkilökuntaa erityisesti testauksen ja hoidon toteuttamiseen matalan kynnyksen palveluissa. Lisäksi avustusta voi käyttää tartuntojen ennaltaehkäisyä edistävien uusien keinojen ja toimintatapojen käyttöönottoon, koulutukseen ja viestintään.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat esimerkiksi:

- Sormenpäáverestä tehtävien nopeaan vieritestaustoimintaan tarvittavien hepatiitti C-testien ja laitteiden hankinta tai vuokraus.
- Hepatiitti C -hoitoon tarvittavien muiden paikan päällä tehtävien tutkimusten edellyttämien testien hankinta, laitteiden ja välineiden hankinta tai vuokraus, kuten maksan sidekudoksen arvioimiseen tarvittava laite.
- Henkilön, joka vastaa hepatiitti C-testauksesta ja hepatiitti C -hoitoon tarvittavista lisätutkimuksista, palkka ja työntäjän sivukulut. Kohderyhmän tavoittamiseen liittyvät kustannukset, kuten vertaistoimijoiden palkkiot ja viestintä.

Lisäksi voidaan kattaa muita toiminnan toteuttamiseksi välttämättömiä kustannuksia, kuten taloudelliseen suunnittelutyöhön ja hankkeen valmisteluun liittyviä kustannuksia, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten koulutukseen liittyviä kustannuksia sekä alueellisen koordinoinnin ja yhteistyön edistämiseen liittyviä kustannuksia.

Mihin käyttötarkoituksiin avustusta ei voida myöntää

Avustus on tarkoitettu kehittämistoimenpiteisiin. Tätä avustusta ei saa käyttää avustuksen saajien lakisääteisiin tehtäviin, jotka rahoitetaan jollain muulla julkisella rahoituksella tai avustuksella. Avustusta ei saa käyttää taloudelliseen toimintaan. Avustusta ei saa käyttää lääkehankintoihin.

Arviointiperusteet

Hakijan tiedot

Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia. Avustukset kohdennetaan ensisijaisesti alueille, joilla hepatiitti C:n ilmaantuvuus ja esiintyvyys ovat korkeita ja pistämällä huumeita käyttävien henkilöiden määrä on suuri. Arvioinnissa tarkastellaan lisäksi, miten avustuksen hakija toteuttaa kohderyhmän tavoittamisen, tartuntojen ennaltaehkäisy, testauksen sekä hoitoketjun kehittämisen.

Tavoitteet ja vaikuttavuus

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että valtionavustuksella rahoitettava toiminta kohdistuu erityisesti pistämällä huumeita käyttävien henkilöiden koko hepatiitti C-hoitoketjun kehittämiseen testauksesta ja hoidon aloittamiseen vaadittavista tutkimuksista hoitotulokseen saakka.

Hakemuksessa tulee kuvata:

Kohderyhmän tavoittaminen: Miten ja kuinka suuri osa kohderyhmään kuuluvista arvioidaan tavoitettavan.

Hoitoketjun toteuttaminen: Konkreettiset toimet, joilla testaus ja hoitoon pääsy järjestetään eri palveluissa, kuten matalan kynnyksen toimipisteissä.

Seurannan toteuttaminen: Testattujen henkilöiden määrä, nukleinihappopositiivisten osuus ja näistä hoidon aloittaneiden osuus, hoidon lopputulos ja hoitopolun kesto testauksesta hoidon aloitukseen

Arvio toiminnan vaikutuksista: Esimerkiksi hepatiitti C -tartuntojen väheneminen, hoidon parempi saavutettavuus, hoitoketjun nopeutuminen sekä muiden terveyshaittojen ehkäisy ja vähentyminen

Toiminnan toteuttaminen

Hakemuksessa tulee kuvata, miten avustettava toiminta toteutetaan käytännössä. Kuvauksessa tulee tuoda esille esimerkiksi:

- ketkä vastaavat toiminnan suunnittelusta, toteutuksesta ja seurannasta
- käytettävissä oleva resurssit: esimerkiksi henkilökunta, vertaistoimijat, tilat, välineet
- toiminnan laajuus ja saavutettavuus
- mahdolliset yhteistyötahot sekä työjako eri toimijoiden kesken
- mahdolliset haasteet toiminnan toteutuksessa ja keinot niiden ratkaisemiseksi.

Nämä tekijät huomioidaan hakemusten arvioinnissa.

Kustannusarvio ja rahoitus

Hakijan tulee toimittaa kustannusarvio koko hanketoiminnan ajalta ja kuvata, miten rahoitus jakautuu.

Avustuksen edelleen välittäminen

Mahdolliset hankkeeseen osallistuvat osatoteuttajat tulee ilmoittaa hakemuksessa ja erillisissä talousarvioissa. Osatoteuttajiksi luetaan toimijat, joille avustusta siirretään tai jotka osallistuvat hankkeen omavastuuosuuteen työpanoksella, ilman avustuksen siirtoa. Hakemukseen kuvataan haettavan valtionavustuksen suuruus sekä käyttösuunnitelma henkilötyövuosiin ja kustannuksiin sekä muu suunniteltu määrärahan käyttö. Hakemuksessa tulee kuvata hakijan ja osatoteuttajien vastuut ja suunnitellut toimenpiteet kunkin osalta erikseen.

Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkeitua toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.

Avustuksen hakeminen

Hakemuksessa tulee toimittaa hakemuslomake, hankesuunnitelma sekä hankkeen talousarvio. Hakemuksessa tarvittavien asiakirjojen pohjat sekä ohjeet lomakkeiden täyttöön ovat saatavilla sosiaali- ja terveysministeriön internet-sivuilla osoitteesta: https://stm.fi/valtion-avustukset_lomakkeet.

Allekirjoitetut avustushakemukset liitteineen tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon (kirjaamo.stm@gov.fi) **4.3.2025 klo 16.15 mennessä viitteellä VN/2893/2025**. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Lisätietoja

Neuvotteleva virkamies Elina Kotovirta, STM, p. 029 516 3713, etunimi.sukunimi(at)gov.fi (hausta yleisesti)

Tutkimuspäällikkö Henriikki Brummer-Korvenkontio, THL, puh. 029 524 8455, etunimi.sukunimi(at)thl.fi (sisällölliset kysymykset)

Suunnittelija Alisa Junkala, STM, puh. 029 516 3216, etunimi.sukunimi(at)gov.fi (valtionavustuksen hakumenettelyihin liittyvät asiat)

Tietoa sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksista:
<https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/valtionavustukset>

Valtionavustuksista yleisesti: <https://vm.fi/valtionavustukset>